

Oncoloog zet op Curaçao uniek screeningsmodel op Caribische kaart

Bob Pinedo

blijft een bevlogen dokter

Wie dacht dat Neerlands bekendste dokter zich na zijn pensionering zou terugtrekken, heeft het mis. Bob Pinedo, die tijdens zijn actieve loopbaan de wereldwijde behandeling van kanker voorgoed veranderde, is misschien wel actiever dan ooit. Op zijn geboorteiland Curaçao ijverde hij voor een aparte preventiebegroting en stampte hij een uniek screeningsmodel voor arme landen uit de grond. In oktober volgt een congres op Curaçao.

Dat het niet stil zou worden rond Bob Pinedo (72), nadat hij in 2008 afscheid nam van de actieve geneeskunde en zijn hoogleraar-schap aan de VU in Amsterdam, was natuurlijk (én gelukkig) onvermijdelijk. Neerlands bekendste oncoloog, die naast hoogleraar en beroemd wetenschapper altijd ook gewoon dokter bleef, heeft niet het vermogen zich neer te leggen bij dat wat anderen als gegeven accepteren. Het is zijn persoonlijke valkuil en tegelijkertijd zijn grootste kracht. Een kracht die de behandeling van kanker ooit wereldwijd op een hoger plan bracht en die ook nu nog zorgt voor het van de grond helpen van initiatieven die voor veel kwetsbare (potentiële) patiënten het verschil maken. Zoals daar is het unieke en zeer moderne borst- en baarmoederhalskanker screeningsprogramma dat inmiddels op Curaçao is gestart. Een programma dat

volgens Pinedo niet alleen bij kanker-screening zal blijven en uiteindelijk voor het hele – en arme – Caribische gebied moet leiden tot een grote stap voorwaarts als het gaat om de preventie van verwoesende, veelvoorkomende ziekten.

“Kankerscreening vond op Curaçao slechts hapsnap plaats”, vertelt Pinedo, die op het eiland een preventiefonds initieerde. “De borstkankerscreening verliep bijvoorbeeld zeer ongeorganiseerd, waardoor veel vrouwen er geen toegang toe hadden. Dus zijn we die toegang gaan organiseren. Eerst voor borstkanker en sinds vorige maand ook voor baarmoederhalskanker. Onder één dak natuurlijk. Zodat één bezoek genoeg is. We roepen de vrouwen op en herhalen die oproep als ze er geen gehoor aan geven. Als het moet, halen we ze op en brengen we ze weer thuis. Dat kan op een eiland waar de maximale afstand naar ons instituut slechts 30 km is. Op die manier bereiken we meer vrouwen dan ooit. En het mooie is dat we gebruik kunnen maken van de modernste HPV-virusbepaling die er op

dit moment is. Dat is belangrijk, want in het Caribische gebied komen net even andere types HPV voor dan bijvoorbeeld in Nederland. Het verschil is niet groot, maar groot genoeg om er in de screening rekening mee te houden.”

Aparte begroting

Onlangs werd door de overheid op Curaçao voor het eerst in de geschiedenis in de begroting voor gezondheidszorg ruimte gemaakt voor een aparte begroting voor bevolkingsonderzoek. Voor Pinedo, die voor zo'n regeling lobbyde, ging daarmee een grote wens in vervulling. “Want nu drukt preventie niet langer op de zorgbegroting en dat is belangrijk voor het draagvlak onder onze programma's en de continuïteit ervan”, zegt hij. “Het feit dat de financiering erdoor is en we naast borstkankerscreening ook de HPV-screening nu op orde en onder één dak hebben, is dan ook aanleiding voor een feestje dat plaatsvindt in de vorm van een congres op 24 en 25 oktober. Want het is de bedoeling dat we >

Congresreis

Bezoek het congres Conference Preventive Medicine Curaçao met VvAA QualityTime en logeer in het congreshotel of in een hotel op loopafstand. Het programma loopt beide avonden van 18.00 uur tot 22.00 uur, dus er is voldoende gelegenheid overdag om van het eiland te genieten. Zie pagina 61 voor meer informatie.

> het niet alleen bij kankerscreening laten en dat de wereld ziet dat het mogelijk is om een hypermodern screeningsprogramma neer te zetten in een betrekkelijk arm gebied. Het is mijn bedoeling om het hele Caribische gebied en sommige andere Midden- en Zuid-Amerikaanse landen te laten zien wat er mogelijk is als men het model toepast in eigen land.”

Dat model is, als het aan Pinedo ligt, niet alleen voorbehouden aan kankerscreening. Nadat als volgende stap dikke-darmkankerscreening wordt toegevoegd, wil hij ook een programma starten voor diabetes en glaucoom, twee veelvoorkomende aandoeningen in het gebied. Alles onder hetzelfde dak en via hetzelfde principe. Al biedt een eiland als Curaçao, met de beperkte middelen, wel extra uitdagingen. “We hebben nu wel die heel nieuwe HPV-virusbepaling in huis, maar als het om dikke-darmkanker gaat, stuiten we op het probleem dat er op het eiland veel te weinig gastroenterologen zijn voor het uitvoeren van colonoscopieën. Maar het kan ook anders. Tegenwoordig is het ook mogelijk om via ‘virtuele’ technieken een colonoscopie te doen. Daarbij wordt na het inbrengen van lucht een CT-scan gemaakt, die nagenoeg dezelfde zekerheid biedt als de bekende colonoscopie. En deze kan worden gedaan door nurse practitioners. Dan hoeven mensen niet twee maanden te wachten. Het enige verschil met de gewone colonoscopie is dat je iets minder

gedetailleerd kunt kijken en de patiënt met een negatieve uitslag ‘al’ na vijf jaar terug moet komen in plaats van na tien jaar. Dat lijkt me acceptabel. Ook in de westerse, rijke wereld zijn nog te weinig artsen die goed op de hoogte zijn van de voordelen van deze methodiek en daarom gaan we er tijdens ons congres ook aandacht aan besteden.”

Nobelprijswinnaar

Voor het tweedaagse congres worden huisartsen, virologen, gynaecologen en oncologen uit de hele wereld uitgenodigd. Onder anderen de ontdekker van het HPV-virus, de Duitse Nobelprijswinnaar (2008) Harald zur Hausen, zal er spreken. Het inhoudelijk programma speelt zich alleen 's avonds af. Op de eerste avond staat het programma volledig in het teken van de gynaecologie. Naast Harald zur Hausen (over HPV) spreken twee Amerikaanse wetenschappers over het opzetten van gynaecologische screening voor arme landen en twee verschillende vaccins. De avond wordt afgesloten met een presentatie van gynaecoloog Igor Gomez Bravio over het Curaçaose model en de resultaten die ermee behaald zijn in de voorafgaande drie maanden.

Op de tweede dag zal Harald zur Hausen weer spreken, maar nu over zijn onderzoek naar een virus in vlees dat mogelijk een rol speelt bij het ontstaan van dikke-darmkanker. Een onderzoek waar hij zich sinds 2008 mee bezighoudt en

dat zich onder meer richt op neurodegeneratieve symptomen. De tweede spreker is de van Curaçao afkomstige viroloog Byron Martina, die onder meer vanuit Rotterdam en Utrecht onderzoek doet naar het Zikavirus, dat ook neurodegeneratieve symptomen geeft. Voor Nederland vanwege de actualiteit interessant, maar voor Curaçao en grote delen van de rest van de wereld, vanwege het klimaat en de bijbehorende muggen, uiterst belangrijk.

Op de tweede dag zal ook radioloog Marcel de Witte, werkzaam in het Eindhovense centrum Diagnostiek voor U, spreken over eerdergenoemde virtuele colonoscopie. En ten slotte presenteert de Curaçaose internist John-John Schnog het nog in te voeren Curaçaose protocol met betrekking tot de screening voor dikke-darmkanker, waaraan hij op dit moment samen met Pinedo werkt.

Arme landen

Voor Bob Pinedo, die elke maand nog in Nederland is om second opinions te doen, is het congres extreem belangrijk. Niet alleen omdat hij daarmee zijn geliefde eiland op de kaart kan zetten, maar vooral omdat de gezondheid van mensen in de minder rijke werelddelen hem aan het hart gaat. Hij wil laten zien dat (virus)preventie ook daar mogelijk is. “Ik heb vorige maand op de ASCO, het jaarlijkse wereldcongres voor oncologen, flyers meegegeven aan collega's uit de hele wereld”, vertelt hij. “Want daar bleek opnieuw dat de organisatie van screening en preventie in de Midden- en Zuid-Amerikaanse gebieden, ernstig te wensen overlaat. Dat kan en mag zo niet blijven. Het is extreem belangrijk dat men ziet dat het ook in zulke landen mogelijk is. Dat is wat mij drijft; zorgen dat ook in arme gebieden screening en (virus) preventie de standaard wordt. Ik ben nu bezig met de HPV-vaccinatie voor Curaçao, want zover zijn we op ons eiland nog niet. Ik stel me daarbij maar één vraag: hoe regelen we het zo dat we alle meisjes kunnen vaccineren en zo'n vaccin niet alleen beschikbaar is voor de kinderen van ouders die het zich kunnen permitteren? Zolang de toegang tot optimale gezondheidszorg niet overal en voor iedereen geregeld is, kan ik niet stoppen. En dat betekent inderdaad dat ik waarschijnlijk nooit meer zal stoppen.” <

Voor het congres zie congresscare.com